

Årsmelding 2015

UTVIKLINGSFONDET

INNHold

Leder	2
Årets suksess og lærepenger	4
Samvirkelag gir bedre levekår	6
Prosjektet feilet	8
Jordskjelv i Nepal	10
Tørke i Etiopia	12
Modellbønder sprer kunnskapen	14
Våre støttespillere	16
Spire	17
Styrets beretning	18
Regnskap 2015	19

Forsidebilde: 25. april 2015 ble Nepal rammet av et kraftig jordskjelv. Katastrofen har preget Utviklingsfondets arbeid i tiden etterpå. Foto: Tine Poppe.

Utgitt av Utviklingsfondet mai 2016

Redaktør og layout: Anders S. Hosar
anders@utviklingsfondet.no

Redaksjonsmedlem:
Elin Cecilie Ranum
elin@utviklingsfondet.no

Ansvarlig redaktør:
Kari Helene Partapuoli
kari.helene@utviklingsfondet.no

Utviklingsfondet
Mariboegs gate 8
0183 Oslo
Tlf: 23 10 96 00
Epost: post@utviklingsfondet.no

PROSJEKTESØK: Daglig leder, Kari Helene Partapuoli, besøkte Huehuetenango i Guatemala i fjor. Bildet er tatt på den lokale landbruksmessen, som er viktig for bøndene. Her får de nemlig tilgang på gode vekster.

Naturkatastrofer

Utviklingsfondet er ikke en nødhjelpsorganisasjon, men når krisen rammer gjør vi det vi kan for å hjelpe.

Naturkatastrofer og ekstremvær truer befolkningene i landene Utviklingsfondet jobber. De aller fattigste er ekstra utsatt når krisene rammer. Nepal ble rammet av et kraftig jordskjelv 25. april 2015 som førte til at 1,4 millioner mennesker ble avhengige av nødhjelp for å overleve. Tre fjerdedeler av arbeidsstokken i Nepal har jordbruk som levebrød og det er avgjørende å få i gang jordbruksproduksjonen. På grunn av værphenomenet El Niño har deler av Etiopia og Somalia vært utsatt for ekstrem tørke, og avlingene har feilet over flere sesonger. Krisen blir verre jo lenger tørken varer, og 15 millioner mennesker i Etiopia er nå avhengige av matvarehjelp for å overleve. Malawi har det siste året vært rammet av både tørke og flom, og om lag 20 prosent av befolkningen har usikker tilgang på mat på grunn av det ustabile været. I Mellom-Amerika har flere sesongers tørke ført til økt migrasjon og matmangel.

Utviklingsfondet jobber langsiktig for å bygge motstandsdyktige lokalsamfunn som står sterkt i møtet med klimaendringer og naturkatastrofer. Robust matproduksjon, lokal klimatilpasning og bærekraftig forvaltning av økonomi og naturressurser er viktige våpen i kampen mot fattigdom og klimakriser. Vi ser at vår innsats gjør mennesker bedre rustet i møtet med krisene.

Når krisen rammer

Utviklingsfondet er ikke en nødhjelpsorganisasjon, men når krisen rammer gjør vi det vi kan for å hjelpe. I Nepal har vi hjulpet over 100.000 mennesker med utdeling av mat og telt. I Etiopia måtte vi i løpet av 2015 omstille noe av arbeidet vårt for å gi akutthjelp til befolkningen i de tørkerammede områdene. I tillegg har vi i 2016 startet to nye prosjekter i Etiopia som en følge av tørken. Et med støtte fra Yara og

og ekstremvær i 2015

et annet i samarbeid med Kirkens Nødhjelp, Flyktninghjelpen og Norsk Folkkehjelp.

Selv om vi bidrar med nødhjelp i akutte situasjoner, ligger fortsatt hovedvekten på det langsiktige arbeidet. Bedre landbruksteknikker gir økte avlinger og sterkere økonomi i normalperioder, men gir også motstandsdyktighet i kriseperioder. Når tørke oppstår ser vi at bønder som har fått hjelp gjennom Utviklingsfondets prosjekter klarer seg bedre enn andre. Etter jordskjelvet i Nepal så vi dessuten at frøbankene vi hadde bygd opp var viktige reservelager for å sikre såkorn til neste sesong.

Paris 2015

I 2015 ble verden enig om en klimaavtale. Utviklingsfondet deltok på klimatoppmøtet i Paris sammen med partnere fra Mellom-Amerika, Etiopia og Malawi. For oss var det aller viktigste at fattige småbønder skal ha rett til klimatilpasningstiltak som virker for dem og gjør deres hverdag bedre. I Paris promoterte vi gode eksempler på praktisk klimatilpasning som virker for fattige på landsbygda i utviklingsland.

Klimaendringene rammer fattige småbønder hardt. Vi kommer til å fortsette å jobbe for at avtalen følges opp og for at klimatilpasning for de fattigste står høyt på dagsorden.

Økonomisk vekst

Økte inntekter til småbønder skaper arbeidsplasser, fører til økt kjøpekraft og gir familien penger til skoleutstyr. Men i en situasjon hvor bonden bruker det meste av arbeidsdagen på å produsere nok mat til seg og familien samtidig som klimakriser og naturkatastrofer truer, er det vanskelig å få et produksjonsoverskudd som kan sikre økonomisk vekst. Utviklingsfondet har i mange år jobbet systematisk med satsning på kooperativer som hjelper bønder med å selge varer til en god pris og videreforedle råvarene de produserer. I Nicaragua har kooperativer bygd opp fabrikker som blant annet pakker og renser nøtter og selger kaffe til det internasjonale markedet. I Etiopia samarbeider vi med kooperativer og bondeorganisasjoner om honningproduksjon, og i Nepal støtter vi kooperativer som produserer is og andre melkeprodukter.

I denne årsmeldingen velger vi også å fortelle om en satsning på salg av produkter fremstilt av kokos i Nicaragua som ikke gikk slik vi ønsket. Bøndene hadde for dårlig eierskap til prosjektet og var for dårlig organisert til at satsningen ble vellykket. Ved å løfte frem det som ikke fungerer vil vi lære av våre feil, og forhåpentligvis slippe å gjenta dem.

Tall fra Verdensbanken sier at vekst i landbruket er over dobbelt så effektivt for å redusere fattigdom som vekst i hvilken som helst annen sektor. I 2016 lanserte derfor Utviklingsfondet kampanjen: Start a New War. Vi maner norske politikere ut i krig for å bekjempe fattigdom. I en verden med sterk befolkningsvekst og økende klimakriser er det på tide å brette opp ermene og skaffe de våpnene som kan vinne krigen. Krigen mot fattigdom er den viktigste krigen vi kjemper – og landbruk er det sterkeste våpenet.

Kari Helene Partapuoli

Kari Helene Partapuoli

Daglig leder

Næringsliv for

SUKSESS OG LÆREPENGE

For at bønder skal komme seg ut av fattigdom, er det viktig at de får en god pris for varene de produserer. Men ikke alle tiltakene for å få til dette er like vellykket.

Mange småbønder har et overskudd fra produksjonen som de kan selge. Men de mangler ofte muligheter for å få varene fram til markedene. Det er også vanskelig å få en god pris for det de selger.

Å gi småbønder bedre tilgang til markedene er derfor et viktig mål. Utviklingsfondet støtter bønder som vil gå sammen og lage en større forretningsenhet. En slik enhet kan være et kooperativ eller en annen paraplyorganisasjon, hvor hensikten er å øke omsetningsvolumet og oppnå bedre pris for varene.

Utviklingsfondet støtter næringsutvikling blant bønder i to ulike prosjekter i Nicaragua. I det ene støtter vi bøndenes eget kooperativ direkte. I det andre prosjektet støtter vi bønder gjennom en organisasjon som fungerer som mellomledd mellom bøndene og markedet. Etter å ha prøvd begge modellene ser vi at styrking av bøndenes egne kooperativ gir bedre resultater. Kooperativet fremmer bøndenes interesser i hele verdikjeden. De bistår hele veien fra produksjon til salg på et internasjonalt marked. I tillegg deltar de i direkte forhandlinger med myndighetene, og har fått gjennomslag for viktige endringer som kommer bøndene til gode. En slik

organisering gir en mer bærekraftig og sterkere organisasjon som er bedre i stand til å levere det bøndene trenger. Stadig flere blir medlem i kooperativet og får nytte av det gode arbeidet.

I det andre eksempelet støtter vi en dyktig lokal organisasjon som hjelper bønder med næringsutvikling. Dessverre har organisasjonen påtatt seg for mye ansvar. Resultatene er begrensede og bøndene har ikke fått solgt varene sine i den grad vi hadde håpet. Vi har innsett at tiltaket ikke kan fortsette, og vil avslutte det i løpet av 2016.

Hva kan vi lære fra de to eksemplene? Hvorfor er det ene prosjektet vellykket, mens det andre ikke ga ønskede resultater? Det kan du lese mer om på de følgende fire sidene. Erfaringene tar vi med oss videre i arbeidet for å øke fattige bønders andel av verdikjeden, og dermed øke deres inntekter.

Skrevet av:
**Waranoot
Tungitti**
Leder for
utenlandsavdelingen

SUKSESS OG LÆREPENGE

fattige bønder

FORNØYD: - Det er flott å få muligheten til å jobbe i nærmiljøet, så jeg kan sove i min egen seng hver natt, sier Lucrecia Vidayena (47). Videreforedling av cashewnøtter gir kvinner nye muligheter, før måtte mange reise til nærmeste by for å jobbe som hushjelp. Foto: Harald Herland, Applaus.

Står sterkere

Med Utviklingsfondets støtte har et samvirke i Nicaragua gitt sine medlemmer bedre økonomi. I tillegg har de fått til så gode politiske gjennomslag at det har vakt oppsikt.

Siden 2007 har Utviklingsfondet bistått med å etablere et nasjonalt samvirkelag for støtte til lokale kooperativer. Helt siden etableringen har formålet vært krystallklart - å forbedre medlemmenes levkår. Dette gjøres ved å gi dem bedre tilgang til kapital, støtte til nyskapninger i produksjonen og hjelp til å sette i gang miljøtiltak på sine egne, små gårder.

Siden starten for ni år siden har FECODESA (se faktaboks) vokst jevnt og trutt. Samvirkelaget eies nå av 144 bondekooperativer fra hele Nicaragua hvor totalt 5870 bondefamilier er medlemmer.

Både FECODESA og Utviklingsfondet vet at styrking av de enkelte kooperativene er en forutsetning for å sikre økte inntekter for fattige bønder. Utviklingsfondet bidrar derfor med kompetanseheving innen administrasjon av kooperativene, i tillegg til et tiltak med mikrokreditt.

FECODESA har etablert seg som en vellykket næringslivsaktør i den kooperative sektor i Nicaragua. Med samvirkets hjelp får medlemmene nå mulighet til å selge varene sine på langt flere markeder, og de har også begynt å eksportere til andre land.

Det er flere grunner til at de har oppnådd denne suksessen.

Legitimitet

FECODESA eies og styres av bønder med små gårder. Driften er motivert av medlemmenes ønske om økte inntekter og bedre levkår. Det viktigste for samvirkets ledelse er å jobbe for sine eiere. Derfor er de opptatt av å lytte

til dem for å komme frem til bærekraftige løsninger.

Langsiktighet

Samvirket hjelper bøndene med å øke landbruksproduksjonen. Samtidig står miljø og arbeidet for å redusere forekomsten av plantesykdommer høyt på FECODESAs agenda. Bøndenes velferd og inntektsgrunnlag er nemlig basert på at naturressursene ikke forringes. I tillegg får bøndene hjelp til å sikre at produktene har høy kvalitet og møter kundenes krav.

Organisering

Alle kooperativene som er tilsluttet FECODESA jobber med å forbedre sin egen organisering. Bøndene står mye sterkere sammen. Sammen vil de lettere få tilgang til markedene og få bedre betalt for sine produkter. Organisering gjør det også lettere å få tilgang til både nye innovative løsninger og kapital. Dette er viktig for å kunne bedre økonomien, og ikke minst for å møte klimautfordringer på en god måte. Når kooperativet er etablert, vil det stå enda sterkere om det inngår i allianser med andre kooperativer og liknende aktører.

For å sikre at kapital, informasjon og tekniske løsninger blir gjort tilgjengelig for medlemmene jobber FECODESA konstant med å sørge for at kooperativene har effektive administrative systemer. De bidrar med kompetanseheving innen både administrasjon, ledelse, mikrofinans, prosessering, og produksjonsteknikker for kooperativene.

Politisk påvirkning

Tradisjonelt har de mektigste kreftene i

Kvinner med suksess

Brenda Rojas (56 år) er med i et kooperativ som driver en fabrikk hvor de videreforedler cashewnøtter. Hun er veldig fornøyd med hjelpen hun har fått.

«FECODESA hjelper oss å få produktet ut på markedet, de markedsfører, finner kunder og forhandler betingelser. Alternativet for kvinner her er å reise til Managua for å arbeide som hushjelp, men nå har vi skapt vår egen arbeidsplass her i lokalsamfunnet. Vi kvinner er en viktig del av lokalsamfunnet, og vi kvinner er sterkere og bedre til å administrere enn menn. Dette er et machosamfunn, så vi bestemte at det beste er å være bare kvinner her på fabrikken. Mennene våre var skeptiske i starten, men nå ser de at dette fungerer, og inntektene kommer godt med. Vi arbeider her og vi eier fabrikken sammen, det er jeg veldig stolt av»

Tekst og Foto: Harald Herland

Nicaragua påvirket beslutningstakere og trukket politikken i en retning som fremmer deres interesser. FECODESA forstod at for at småskala landbruk skal komme på agendaen i Nicaragua, må noen kjempe deres sak i organer der politikk avgjøres.

FECODESA økte innsatsen på det politiske arbeidet i 2013 og har fått gjennomslag for skattelettelser for små gårder. I tillegg har de

sammen

fått myndighetene til å bidra i kampen mot en aggressiv soppsykdom som ødelegger kaffeavlingene. De politiske seirene har ikke gått ubemerket hen. Kooperativet har både fått økt tillit blant sine medlemmer og fått en tilstrømning av nye medlemmer.

Mens vi gleder oss over suksessen forsøker vi å dra med oss lærdommer som kan komme til nytte i andre prosjekter.

Skrevet av:
Rosalba Ortiz,
Programkoordinator
- Mellom-Amerika,
agrobiodiversitet og
klima

FECODESA

Federación de Cooperativas para el Desarrollo (FECODESA) betyr sammenslutningen av kooperativer for utvikling. En nasjonal organisasjon som har fått til mye godt for sine medlemmer.

Fikk ikke solgt varene

På tross av gode forberedelser og godt grunnarbeid var det få bønder som fikk varene sine ut på markedene.

FADCANIC (Fundacion para la Autonomia y el Desarrollo de la Costa Atlantica de Nicaragua) er en organisasjon som jobber med minoritetsgrupper på Atlanterhavskysten i Nicaragua. Siden 2012 har Utviklingsfondet støttet FADCANIC i deres arbeid for å gi fattige minoritetsgrupper bedre tilgang til markedene.

Målgruppe i dette prosjektet kommer fra tre ulike befolkningsgrupper i Nicaragua, Misquitos, Garifunas og Creoles. Dette er folk som for det meste produserer nok mat til eget forbruk, men er fattige og har få inntektsmuligheter. De har også begrenset tilgang til utdanning og helsetjenester.

De fleste bøndene i disse gruppene har imidlertid mulighet til å produsere mer, men de vet ikke hvordan de kan få solgt produktene sine.

FADCANIC har derfor, med støtte fra Utviklingsfondet, satt i gang et prosjekt med

mål om å bedre fattige bønders tilgang til markedene.

Ville bearbeide produktene

De gikk grundig til verks, og startet med en markedsundersøkelse. De identifiserte hvilke varer som hadde størst potensiale for å selge godt. Undersøkelsen tyder på at bøndene kan tjene mer hvis de bearbeider varene, i stedet for å selge ubehandlede råvarer. Kokosmelk i boks, kokosolje, og tørket kokos i poser, peker seg ut som potensielle produkter.

FADCANIC gikk i gang med å gi bønder opplæring i ulike former for videreforedling av råvarer. I tillegg har bondegrupper fått tilgang til utstyr og maskiner.

FADCANIC har også en forsøksgård, hvor mange nye og spennende produkter har blitt utviklet. Det kunne vært en god synergi mellom forsøksgården og vårt tiltak, men dette har det ikke blitt noe av.

Når vi nå ser tilbake på hva vi har fått til etter fire år med dette prosjektet, er vi ikke fornøyde. Det er ikke spesielt mange som har fått bedre tilgang til markedene.

Flere grunner til fadesen

FADCANIC tok på seg ansvaret for markedsføring av bøndenes produkter. De etablerte blant annet en egen butikk og har deltatt på varemesser.

Slik har de fått solgt en del av bøndenes varer, men butikken har ikke kapasitet til å ta imot produksjonen fra hele området. Gruppene som bearbeider landbruksprodukter er dessuten små, og salgsvolumet er begrenset.

Når vi sammenligner dette tiltaket med det langt mer vellykkede prosjektet, som er omtalt på de foregående to sidene, kan vi trekke nyttige lærdommer for fremtiden. Noe av det som gikk galt ser ut til at det ikke har blitt satset nok på å gjøre varene tilgjengelige for markedene og ikke nok på markedsføring. For lite ressurser er brukt på å knytte kontakt med personer som kan spre varene til flere butikker og flere markeder.

Dette prosjektet ledes av en organisasjon som har god kompetanse på minoriteters rettigheter, miljøvern og forskning. De er dessverre ikke så gode når det kommer til næringsliv og salg. Forsøksgården har produsert og kvalitetssikret flotte produkter, men disse har ikke nådd butikkhyllene.

I tillegg til manglende fokus på markedsføring og salg, kan vi også trekke to mer generelle lærdommer fra denne fadesen.

Svak organisering av bønder

For det første ser vi at det å organisere seg og stå sammen er veldig viktig. Å stå sammen, er helt nødvendig for at fattige bønder

IKKE BARE NØTTER: Det dyrkes mye kokosnøtter på Atlanterhavskysten i Nicaragua. Men om bøndene klarer å bearbeide nøttene selv, får de en mye høyere fortjeneste.

Trenger investeringer

På Atlanterhavskysten, hvor dette prosjektet drives, produseres det mye kokosnøtter. En del selges til oppkjøpere som frakter dem til byen Managua. Mange av kokosnøttene bearbeides til blant annet kokosolje, kokosmelk og tørket kokos. Når nøttene gjøres om til ferdig bearbeidede produkter, stiger prisen kraftig.

«Vi må tenke på muligheten for å bearbeide kokosnøttene, og samtidig redusere transportkostnadene. Vi bør selge kokosmelk, eller olje isteden», sier Johana del Carmen Arroliga (27 år) fra Pearl Lagoon.

Carmen ser behovet for nye investeringer slik at produksjonen kan bli mer effektiv. Inntil videre fortsetter hun å bearbeide biproduktene fra kokosnøttene manuelt.

skal få bedre tilgang til teknisk veiledning. Samarbeid er også avgjørende for å lykkes med bearbeiding av produktene. Det er bøndene som skal selge sine produkter, og det er de som burde sitte i førersetet. Organisering i kooperativer passer derfor godt.

For mange aktiviteter

For det andre ser vi at prosjektet har inkludert for mange aktiviteter til samme målgrupper. Her har det blitt fokusert på både rettigheter,

miljø, kvinner og ungdom. Mangel på prioriteringer gjør at det antakelig ikke har blitt satset nok på det som betyr mest, å sikre bøndene økte inntekter.

Vi vil i løpet av 2016 avslutte samarbeidet med FADCANIC. Fremover vil vi satse mer på bøndenes egne kooperativer. Noen av disse er gruppene har blitt knyttet til den nasjonale kooperativbevegelsen FECODESA, som har gode erfaringer å vise til. Vi er trygge

på at dette vil gi bøndene bedre tilgang til markedene og økte inntekter.

Skrevet av:

Rosalba Ortiz (tekst og foto),
Programkoordinator - Mellom-Amerika,
agrobiodiversitet og klima
og **Anders S. Hosar**,
Informasjonskonsulent

Lokale helter t

VIKTIG BEREDSKAP: Nødhjelpsarbeidet etter jordskjelvet bidro til at over 18.000 familier fikk frø til å dyrke mat i to sesonger. Frøbanker, som Utviklingsfondet har støttet over flere år, bidro til at dette var mulig. Foto: Mahesh Shrestha, Li-Bird.

Jordskjelvet som rammet Nepal 25. april 2015 tok over 8,600 liv og etterlot sjokkerte familier husløse, med lite mat og uten inntektsmuligheter. Utviklingsfondet bidro med hjelp til befolkningen i noen av de hardest rammede områdene.

Tre av Utviklingsfondets ansatte var i Nepal da det kraftige jordskjelvet rammet det fattige fjellandet. De kom ikke selv fysisk til skade, men så på nært hold den frykten og usikkerheten som nepalerne kjente på. Folk så de sammenraste husene, og visste at mange var drept og skadet. Samtidig var det stadige etterskjelv, og ingen visste når det neste ville komme, eller hvor kraftig det ville bli.

I en slik kaotisk og usikker situasjon ville mange hatt nok med seg og sine, men heldigvis var det ildsjeler som gjorde det de kunne for å hjelpe de som var hardere rammet enn dem selv.

Lokale helter

De store heltene i hjelpearbeidet var nepalerne selv. Til tross for vanskelige forhold, var det en stor vilje til å hjelpe. Slik beskriver Kaji

Ghale, direktør for Utviklingsfondets partner Namsaling Community Development Centre (NCDC), det han opplevde.

- Vi var selv rammet. Etter jordskjelvet gikk mange ute for å finne et trygt sted og sove. Men da vi hørte om situasjonen nær episenteret ville folk bidra. Vi tok av lønna vår, ringte rundt og samlet inn penger for å kunne hjelpe de rammede. Da vi kom ut til områdene var det helt fryktelig. Alt hadde kollapset, folk ventet på nødhjelp og gråt.

Ett år etter smiler han bredt over tilbakemeldingene fra lokale myndigheter og lokalbefolkning. Organisasjonen har fått mye skryt for hjelpetiltakene de bidro med.

Raskt i gang med nødhjelp

Utviklingsfondet har støttet lokale organisasjoners arbeid for fattige på landsbygda i Nepal i flere år. To av disse,

JORDSKJELV I NEPAL

il unnsetning

KNUST: Mange mistet alt de eide i jordskjelvet. Da kom utdeling av telt og mat godt med.

HARDT BERØRT: Flere millioner ble rammet av jordskjelvet, fattigdommen har blitt forverret og mange sliter fortsatt. *Alle foto: LI-BIRD.*

NCDC og LI-BIRD, var på plass før, under og etter jordskjelvet. Deres lokalkunnskap og nettverk gjorde dem i god stand til å nå de som trengte det mest.

De bidro i landsbyer hvor opp mot 99% av husene hadde rast sammen. Der hadde mange mistet mye av det de eide, og det viktigste i starten var derfor å dekke de mest grunnleggende behovene. Det ble delt ut blant annet mat, telt, blikktak, tepper, klær og vannrensetabletter.

Mot en lysere fremtid

Etter at vi hadde bidratt med nødhjelp i den første tiden etter jordskjelvet, gikk vi over til å hjelpe folk til å komme i gang igjen med å produsere mat og skaffe seg inntekter. Dette var avgjørende for å hindre matmangel og sult senere. Over 18,000 hushold har fått frø for to dyringssesonger. Denne hjelpen var mulig ettersom vi i flere år har

støttet opprettelsen av frøbanker. I tillegg ble det utdelt jordbruksredskaper og gitt landbruksopplæring.

Men ikke alle har fått like god hjelp. Det er mye som gjenstår, og gjenoppbyggingen av Nepal vil ta lang tid. Mange vil nå gå inn i en ny regntid uten å ha gjenoppbygd husene sine.

Sterkt engasjement i Norge

Vårt bidrag ville ikke vært mulig uten våre støttespillere. Utenriksdepartementet støttet Utviklingsfondets arbeid med totalt 8,5 millioner kroner noe som gjorde at vi raskt kunne nå ut. Privatpersoner og bedrifter støttet arbeidet vårt både faglig og økonomisk. En innsamlingskonsert med blant andre Klovner i Kamp og Samsaya på scenen og Odd Magnus Williamson som konferansier ga også gode inntekter til Utviklingsfondets arbeid. Det var i det hele tatt et sterkt engasjement for Nepal etter jordskjelvet, les mer om dette på side 16.

Frykter nye katastrofer

Nepal er svært sårbar for naturkatastrofer. Nye, store jordskjelv vil komme. Vi vet bare ikke når. Erfaringene etter jordskjelvet i 2015 viser oss at når slike hendelser inntreffer spiller lokale organisasjoner en viktig rolle. Jordskjelvet ble en kraftig vekker for hvor viktig det er å forberede familier og lokalsamfunn på hva som kommer, og dette vil prege vårt arbeide videre. Vi har erfart hvor viktig det er med et sterkt lokalt organisasjonsliv, både i det langsiktige arbeidet – men også når kriser inntreffer.

Skrevet av:

Aina Grødahl,
Programkoordinator
med ansvar for Nepal

På randen av en

Etiopia rammes nå av den verste tørken på over 30 år. Utviklingsfondets tilstedeværelse er viktigere enn noen gang, og langsiktig arbeid er avgjørende for å begrense skadene av nye kriser.

Krisen i Etiopia er syklik. Tørken rammer med jevne mellomrom, men de siste årene har tilfellene av alvorlig tørke kommet hyppigere og hyppigere. Befolkningen kjenner klimaendringene på kroppen. Det anslås at en femtedel av landets befolkning vil ha behov for matvarehjelp i året som kommer. Når regnet nå har sviktet tre sesonger på rad, har de ikke mer å gå på.

Det er den østlige delen av landet som er hardest rammet, og da særlig Afar og Somali-regionene. Hundretusenvis av husdyr har dødd. En stor andel av befolkningen i Afar og Somali er pastoralister (husdyrnomader) og er helt avhengig av husdyr for å overleve. Når dyrene dør mister de sitt livsgrunnlag. Nå er menneskene prisgitt matutdeling for å overleve. Mange har forlatt hjemme sine, og slått seg ned på steder der lokale myndigheter eller de store nødhjelpsorganisasjonene deler ut mat og vann.

I disse områdene har Utviklingsfondet jobbet i mange år. Da vi i fjor så de alvorlige konsekvensene tørken ville få, var vi raskt ute med å omdisponere noen midler fra langsiktig utviklingsarbeid, slik at vi kunne svare på de akutte behovene i området. Det er kjøpt inn dyrefôr, både husdyr og mennesker har blitt vaksinert. Det er også delt ut matvarerasjoner til de aller mest sårbare, som barn og gravide kvinner. I april 2016 fikk vi friske midler fra Utenriksdepartementet. Dermed går vi nå i gang med nye tiltak for de tørkerammede i samarbeid med Kirkens Nødhjelp, Flyktninghjelpen og Norsk Folkehjelp.

Kriser, som tørken i Etiopia, synliggjør behovet for langsiktig utviklingsarbeid. Det langsiktige, tålmodige arbeidet gjør nemlig befolkningen bedre i stand til å takle tørke og et mer uforutsigbart klima. Matutdeling dekker et prekärt behov og hindre at hundretusener av mennesker dør, men for at de tørkerammede menneskene skal få bygd opp livsgrunnlaget sitt igjen trengs det helt andre tiltak. Det vil ta mange år før antallet husdyr er tilbake på

”

Kriser, som tørken i Etiopia, synliggjør behovet for langsiktig utviklingsarbeid.

sitt vanlige nivå. Beiteområdene er utarmet, og flere pastoralister går over til å drive jordbruk i tillegg til husdyrholdet.

Jordbruksproduksjonen må tilpasses et stadig tørrere og usikkert klima. I tørre landskap betyr det å finne enkle løsninger for å ta vare på regnvannet, som å lage voller som gjør at jorden holder bedre på fuktigheten. I tillegg vil viktige tiltak være å bytte til lokalt tilpassete såfrø, som takler et tørt klima og å dyrke flere ulike planter slik at sårbarheten reduseres.

Dette er metoder Utviklingsfondet har benyttet i mange år. Selv om tørken er for alvorlig til at avlingstap og husdyrdød kunne vært unngått, ser vi at konsekvensene kunne vært enda større hvis ingen tilpasningstiltak hadde vært iverksatt. I Tigray, hvor Utviklingsfondet har jobbet i mange år med rehabilitering av landområder med dårlig jord, har ikke tørken bitt seg fast på samme måte som tidligere.

Utviklingsfondets arbeid i Etiopia er kanskje mer nødvendig og tidsriktig enn noen gang. Når 80 prosent av befolkningen er avhengig av landbruket for å overleve, må også utviklingsinnsatsen rettes mot denne sektoren. Det er der det største potensialet for vekst og fattigdomsreduksjon ligger. Vi er klare for fortsatt innsats.

Skrevet av:
Elin Cecilie Ranum,
Leder for Policy- og
informasjonsavdelingen

TØRT: Flokker med husdyr kan ses på lang avstand, ettersom de på sin vandring på leting etter vann virvler opp store mengder med støv. I Ormia-regionen i Etiopia er det vanligvis ikke så vanskelig å finne vann, men nå finnes det ikke en dråpe igjen.

TÖRKEI ETIOPIA

ny katastrofe

Foto: Nancy McNally,
Catholic Relief Services / CC

Modellbønder sprer kunnskapen

Det er et stort potensiale for å øke avlingene i landbruket i utviklingsland. Men å få til dette er kunnskapskrevende. Da er det godt å ha en modellbonde.

Fattige bønder har som regel veldig begrenset med utdanning. Du kommer derfor ikke så langt ved å gi dem en bok med tips og triks. Når man skal gi den opplæring i gode dyrkingsteknikker, er det derfor viktig at kunnskapen formidles på en lettfattelig og forståelig måte. Og ingen gjør jobben bedre enn modellbønder.

Utviklingsfondet gir spesielt driftige og lærevillige bønder opplæring i effektive og bærekraftige landbruksteknikker. Deretter begynner de på jobben som modellbonde, og lærer metodene videre til andre bønder i sitt nærområde.

For mange bønder er det lettere å lære av likesinnede naboer, enn av eksperter de ikke kjenner. Dessuten vil modellbøndene ta i bruk metodene de lærer på sin egen gård. Hit kan bøndene i nærområdet komme og se hvordan det fungerer i praksis før de prøver metodene på sin egen åkerlapp.

Konkrete forbedringer

Det følgebøndene lærer av en modellbonde er ofte helt konkrete metoder for å forbedre avlingene. Den vanligste matplanten i Malawi er mais. De fleste dyrker mais i sirlige rader, ved å grave dype furer i jorden. Men dette er ikke alltid det beste. Spesielt i områder med lite regn og i kombinasjon med husdyrgjødsel kan det gi bedre avlinger om maisen dyrkes ved å lage et hull med en skarp pinne og så frøene ett og ett eller i grupper med 4-5 planter i små groper. Deretter dekkes

jorden til med planterester fra siste avling. Med denne metoden holdes fuktigheten lenger i jorda og en forhindrer erosjon og at næringsstoffene vaskes bort.

De forbedrede dyrkingsteknikkene, som eksempelet med maisen, er ofte mer arbeidskrevende det første året. Det tar dessuten noen måneder før man høster gevinsten av den ekstra innsatsen gjennom økte avlinger. Om bøndene er usikre på effekten av den ekstra innsatsen, vil mange derfor nøle med å legge om dyrkingsteknikkene sine. Når de ser hvilke resultater modellbonden har fått i sin egen åker, er det mer overbevisende enn om de bare har blitt fortalt hvordan det skal gjøres.

Når 100 000 familier

Konseptet med modellbønder er utviklet av Utviklingsfondet og våre partnere, og har vært i bruk i noen år allerede. Med støtte fra den norske ambassaden i Malawi, har vi fra 2014 oppskalert denne satsingen, og vi har nå en skikkelig storsatsing.

I løpet av fem år skal vi, og våre partnere, utdanne 4300 modellbønder. Etter hvert som de har fått opplæring skal de spre kunnskapene videre til andre i sitt lokalsamfunn. Til sammen vil 100 000 familier få glede av denne innsatsen.

Den nye kunnskapen vil gjøre bøndene i stand til å øke avlingene, og dermed gi sin familie bedre tilgang på mat. Når avlingene

øker vil det også bli mer til overs, som kan selges på markedene og gi sårt tiltrengte inntekter. Malawi er veldig tett befolket, og det finnes ikke noe ledig jordbruksareal. For å øke avlingene må bønder derfor få mer ut av den jorda de har. Da er modellbøndenes kunnskap viktig.

En vekker for likestillingen

Malawi er et land med veldig tradisjonelle kjønnsroller. Kvinner har ikke de samme mulighetene som menn. Selv om kvinner står for 70 prosent av matproduksjonen, stiller de ofte bakerst i køen for landbruksopplæring. Derfor har det vært viktig for Utviklingsfondet å gjøre en spesielt stor innsats for å bedre kvinnes kår.

Mer enn halvparten av alle som har blitt opplært til å bli modellbønder de siste tre årene, har vært kvinner. Modellbøndene er viktige rollemodeller for andre bønder. Ved å ha kvinner i disse rollene, vil alle se at også kvinner kan få til mye.

Gode resultater

Malawi har de siste årene slitt med veldig krevende forhold. Landet har blitt rammet av både tørke og flom om hverandre. I landbruks sesongen 2014-2015 gikk den totale matproduksjonen ned med hele 30 prosent. Under slike krevende forhold er det gledelig å se at vår innsats nytter. Kvinnene som har fått hjelp gjennom prosjektet til Utviklingsfondet fikk syv prosent høyere avlinger enn landsgjennomsnittet.

Skrevet av:
Anders S. Hosar,
Informasjonskonsulent

FORBILDE: Tivis Chirwa er modellbonde i Nkhata Bay i Malawi. Hun har fått opplæring i gode landbruksteknikker, og deler nå kunnskapen med andre bønder i nærområdet. Med en slik sentral posisjon er hun et levende eksempel på at også kvinner kan få til mye.

Stiller opp i krevende tider

STØTTEKONSERT: Samsaya var blant de mange artistene som stilte opp gratis på en konsert til inntekt for Utviklingsfondets arbeid for jordskjelvrammede i Nepal. Foto: Tine Poppe.

Naturkatastrofer rammet i fjor flere av landene Utviklingsfondet jobber i. Det vekket et stort engasjement blant våre givere.

Vi vil først og fremst rette en stor takk til alle bidragsyterne våre for et godt resultat i 2015, noe som fikk spesielt stor betydning på grunn av naturkatastrofer som rammet flere av prosjektområdene våre hardt.

Både flom, jordskjelv og ekstrem tørke forverret situasjonen for familier som fra før kjempet for en bedre hverdag. Behovet for ekstra inntekter var stort, og våre støttespillere stilte opp.

Stort engasjement

Spesielt jordskjelvet i Nepal 25. april skapte et utrolig engasjement. Enkeltmennesker, grupper, bedrifter og andre samarbeidspartnere ville bidra.

Ekstrainntektene vi fikk inn, bidro til at Utviklingsfondet, sammen med dyktige samarbeidsorganisasjoner, fikk muligheten til å sette inn ekstra tiltak for mennesker som sto fullstendig på bar bakke.

Mange aktiviteter ble umiddelbart satt i gang for å skaffe penger; Utrolig mange bidro med viktig støtte ved å sende sms. Vi fikk også mulighet til å gå med bøsser på en av Vålerengas hjemmekamper.

Støttekonsert

Fam Irvoll, sammen med Hafsa Maqbul og Parkteateret, arrangerte støttekonsert med blant andre Samsaya, Klovner i Kamp, Silya, Truls og Elisabeth Carew. Alle artistene stilte opp gratis. Det samme gjorde konferansier Odd Magnus Williamson (Odda) og innkaster Triana Iglesias. For å bidra sendte publikum sms, og personalet ga bort driksen sin.

I tillegg avholdt vi en nettauksjon. Etter nok en innsats fra Fam Irvoll og hennes nettverk, kunne vi auksjonere bort festivalpass til Slottsfjellfestivalen, spaopphold på Kragerø Resort, 3-retters middag på Skur 33, overnatting i Tårnsuiten på Grand Hotell og VIP-billetter til Paul McCartney- konsert på Fornebu Arena.

Grotmol Solution, en av våre gode samarbeidspartnere gjennom mange år, støttet oss med et betydelig beløp, og Fornebu Consulting oppfordret sine kunder, kontakter og ansatte om å bidra på et større arrangement de hadde.

Nødhjelp og gjenoppbygging

Pengene fra Nepal-tiltakene ble brukt til nødhjelp. Våre partnere i Nepal nådde

raskt frem til noen av de hardest rammede områdene og delte ut mat, vann tepper og telt. Med offentlige midler ble innsatsen ytterligere forsterket. Etter hvert kom vi også i gang med gjenoppbygging, og med tiltak for å gjenoppta matproduksjonen.

Utviklingsfondet er takknemlig for at vi har så mange gode støttespillere. Hvert eneste bidrag, stort eller lite, er viktig for å kunne gjennomføre alle prosjektene våre hvert eneste år - ikke bare i spesielle krisetider.

Gode partnere

Vi setter også stor pris på samarbeidspartnere som i tillegg til økonomiske bidrag har gitt faglig støtte, både til egen organisasjon og til partnerorganisasjoner. I spissen for denne type bistand står Norges Bondelag og Bygdeungdomslaget.

Vi håper alle våre eksisterende støttespillere blir med oss inn i de kommende årene, og at vi også kan ønske mange nye givere velkommen. Sammen kan vi endre liv og gi flere hundretusen fattige en bedre fremtid.

Skrevet av
Elisabeth Horn,
leder for
markedsavdelingen

Spireåret 2015

SER MOT FREMTIDEN: Utviklingsfondets ungdomsorganisasjon, Spire, får stadig nye medlemmer og lykkes stadig bedre med sine informasjonskampanjer og sitt politiske arbeid. Bildet er tatt under et seminar arrangert av organisasjonen.

Vi engasjerer ungdom og unge voksne over hele Norge i arbeidet for en bærekraftig verden.

Spire, Utviklingsfondets ungdomsorganisasjon kan, med aldri så lite stolthet, se tilbake på 2015 som et veldig produktivt år. Vi har arrangert to store nasjonale kampanjer, utgitt vår egen bærekraftige kokebok og bidratt til at verden fikk på plass en ny klimaavtale i Paris, pluss mye, mye mer!

Flere medlemmer

Spire hadde en medlemsvekst på nesten 40% i året som gikk, og nådde målet vårt om å ha over 300 medlemmer under 26 år. Dette var en viktig milepæl for å få en mer stabil økonomi. I tillegg har vi startet nye lokallag i både Stavanger og Tromsø. Med syv lokallag, kan vi nå si at vi dekker hele Norge.

Til krig mot norsk soyaimport

Spire startet året med en kampanje for å begrense den norske importen av soya. For å fore dyr på norske gårder og oppdrettsfisk importeres det 900 000 tonn soya til Norge hvert år. Mesteparten kommer fra Brasil, hvor landbruket legger press på regnskoen.

I februar lanserte vi rapporten «Soyalandet», om norsk import av Soya fra Brasil. Kampanjen har vært en suksess, og Spire er glade for å se at flere aktører og privatpersoner bekymrer seg over norsk import av soya til kraftfôr.

For å hjelpe til med å velge bærekraftige valg i det daglige ga vi ut kokeboken «Grønt bord, grønn jord». Spire takker igjen alle støttespillere som bidro til at boken ble realisert. Her finner man oppskrifter på både plantebasert kost, men også bærekraftige kjøtt og fiskeoppskrifter. Boken kan du laste ned gratis på spireorg.no.

Kisilu: Klimadagbøkene

I november dro vi ut på en aldri så liten filmturne! I samarbeid med Julia Dahr i Differ Media, dro vi rundt i flere norske byer for å vise filmen «Kisilu: Klimadagbøkene». Filmen handler om Kisilu Musya, en småbonde fra Kenya. I filmen ser vi hvordan Kisilu og familien strever med å dyrke nok mat i et klima hvor det ofte er tørke, eller flom.

Med på filmturneen, fra Kristiansand i sør til Tromsø i nord, hadde vi med oss hovedpersonen selv. Filmen, etterfulgt av en prat med Kisilu, gjorde sterkt inntrykk på alle som fikk oppleve det. Kisilu ble invitert til Urix på NRK, og i tillegg ble filmen om han vist på NRK2.

Når filmen nå også har blitt vist på Al Jazeera kan vi med stolthet si at historien har spredd seg til flere hundre tusen personer.

Rettferdighet mellom generasjoner

Spire deltok på årets klimatoppmøte, som vi har gjort flere ganger tidligere. Møtet i Paris i desember 2015 var spesielt viktig, da alle verdens land ble enige om en avtale for hvordan klimautslippene skal kuttes.

Også Kisilu var med på toppmøtet, og der fikk han møte ministre og aktivister fra hele verden! Overgangen fra landsbygda i Kenya til det kontrollerte kaoset på toppmøtet i Paris var ikke rent liten. Men han la ned en god innsats, og var sammen med Spire sin med på å sikre verden en ny klimaavtale. Spire er ekstra glad for at prinsippet om rettferdighet mellom generasjoner ble tatt med i avtalen! Det slås fast at de neste generasjonene ikke skal måtte betale dyrt for feilene vi begår nå, og dette er noe Spire har vært med å jobbe for siden begrepet ble lansert for flere år siden.

Vi har mange spennende planer, og gleder oss til tiden framover.

Skrevet av
Mathias Malmgren,
Organisasjonssekretær
i Spire

HÅP: Haile Tadele og datteren Birtukan tar seg en pust i bakken. Hilde sluttet på skolen etter 4. klasse for å prioritere jordbruket og å skaffe inntekter. Tidligere fikk familien bare en avling i året, men etter de fikk hjelp til å føre vannkanaler frem til gården får de nå 2-3 avlinger hvert år. Det hjelper godt på økonomien. Foto: Julie Lunde Lillesæter, Differ Media.

Styrets beretning

Etter årsmøtet 3. juni 2015 har følgende styre fungert:

Leder: Arne Bardalen. Styremedlemmer: Astrid Solberg (nestleder), Tor Brostigen, Hege Brandal, Jarle Haarstad, Lene Bakker (ansattrepresentant), Mari Gjengedal (Spire). Varamedlemmer: Steffen Kallbekken, Christian Bull og Alice Ennals (ansattrepresentant).

Virksomhetens art

Utviklingsfondet er en uavhengig miljø- og utviklingsorganisasjon som støtter fattige på landsbygda i utviklingsland i deres kamp for en bedre hverdag. Utviklingsfondet når hvert år en halv million mennesker i Afrika, Asia og Mellom-Amerika gjennom vårt arbeid.

Utviklingsfondet integrerer klimahensyn i alle sine prosjekter, blant annet gjennom konkrete klimatilpasningsprogram og analyse av sårbarhet for klimaendringer i samarbeid med lokalsamfunnet. Det er også helt avgjørende å øke fattige bonders levekår ved å øke matproduksjonen og styrke deres økonomiske bærekraft. Småbøndene må sikres mulighet for å organisere seg, øke og trygge markedsadgangen og ha adgang til nok og næringsrik mat.

I Norge arbeider vi for å skape interesse og engasjement for miljø- og utviklingsspørsmål.

Spire, Utviklingsfondets ungdomsorganisasjon er spesielt viktige for å nå ut og skape engasjement blant ungdom.

Utviklingsfondet ble stiftet som egen organisasjon i 1978 og er en av få organisasjoner i Norge som kombinerer utvikling, miljø og påvirkningsarbeid i bistandsarbeidet. Virksomheten finansieres av midler fra offentlige og private givere.

I tillegg til kontoret i Mariboes gate i Oslo, har Utviklingsfondet kontorer i Addis Abeba, Etiopia og i Lilongwe, Malawi.

Styremøter

Det ble avholdt syv styremøter samt et styreseminar i 2015. Styret har behandlet til sammen 46 saker.

Fortsatt drift

I årsregnskapet er forutsetningen om fortsatt drift lagt til grunn, da det etter styrets oppfatning ikke er forhold som tilsier noe annet.

Arbeidsmiljø og ansatte

Ved utgangen av 2015 var det 18 ansatte ved hovedkontoret i Oslo. I tillegg var det ti ansatte ved kontoret i Etiopia og seks ansatte ved kontoret i Malawi. Sykefraværet i 2015 var på

4,3%. Det har ikke forekommet skader, ulykker eller sykefravær som følge av arbeidsmiljøet i 2015.

Likestilling og etnisitet

Utviklingsfondet fokuserer på å unngå forskjellsbehandling på bakgrunn av etnisitet eller kjønn, og har arbeidet mot diskriminering som en del av vårt personalarbeid. Ved årsskiftet bestod staben i Oslo av 3 menn og 15 kvinner, hvor fem ansatte hadde minoritetsbakgrunn. Ledergruppen bestod av fem kvinner. Blant styrets faste medlemmer var det fire kvinner og tre menn.

Miljørapportering

Utviklingsfondet ble i 2014 resertifisert for tre nye år som Miljøfyrtårn. Organisasjonens aktivitet og kontordrift gjennomføres på en mest mulig miljøvennlig og ressursøkonomisk måte. Utviklingsfondets virksomhet belaster ikke miljøet utover nødvendig transport. Reisevirksomheten holdes på et lavest mulig nivå.

Årsregnskap

Regnskapet er gjort opp med et positivt aktivitetsresultat på kr 5.655.953. Kr 1.151.448 overføres formålskapital med restriksjoner, mens kr 4.504.505 overføres annen formålskapital.

Tallenes tale

Aktivitetsregnskap for Utviklingsfondet pr 31.12.2015

Anskaffede midler	Regnskap pr 31.12.15	Regnskap pr 31.12.14
Offentlig tilskudd	98 741 350	86 115 062
Andre tilskudd	7 584 120	1 880 795
Sum tilskudd	106 325 470	87 995 857
Innsamlede midler, gaver mv	5 578 586	4 435 786
Finans og investeringsinntekter	73 094	89 684
Andre inntekter		7 600
Sum inntekter	111 977 150	92 528 927
Forbrukte midler		
Kostnader til anskaffelse av midler:		
Kostnader til innsamlinger	1 268 407	1 441 559
Andre kostnader til anskaffelse av midler	40 332	40 814
Sum kostnader til anskaffelse av midler	1 308 739	1 482 373
Kostnader til aktiviteter som oppfyller formålet:		
Malawi landprogram	18 337 342	19 152 313
Etiopia landprogram	35 325 999	24 771 588
Sri Lanka landprogram	181 117	1 472 458
Nepal landprogram	12 433 848	5 319 841
Mellom-Amerika landprogram	3 976 807	5 411 123
Agrobio og klima temaprogram	16 356 418	16 848 611
Nettverk og politikk temaprogram	3 441 528	3 970 174
Diaspora	2 805 217	3 036 256
Somaliland landprogram	3 285 589	3 186 834
Evaluering og risikoforebygging	468 044	
Informasjon	3 816 534	2 764 552
Spire	1 160 402	1 143 036
Sum kostnader aktiviteter som oppfyller formålet	101 588 846	87 076 787
Administrasjonskostnader	3 423 612	3 079 690
Sum kostnader	106 321 197	91 638 851
Årets aktivitetsresultat	5 655 953	890 076
Til/fra formålskapital med eksterne restriksjoner	-1 151 448	-536 357
Årets resultat, til/fra annen formålskapital	-4 504 505	-353 719
Årets formålsresultat etter avsetninger	-5 655 953	-890 076

Regnskapskommentar

Aktivitetsregnskap 2015 ga et positivt aktivitetsresultat på kr 5.655.953. Innsamlingsaktiviteten gikk med overskudd, som kommer godt med for organisasjonens bidrag til egenandeler også i 2016. I tillegg gikk administrasjonen med overskudd. Sammen med korrigering av for mye avsatt gjeld, ga disse forhold organisasjonen et historisk godt resultat.

Utviklingsfondets omsetning for 2015 er noe høyere enn for 2014, i hovedsak grunnet

oppstart av Operasjon Dagsverk prosjekter i Etiopia og Malawi og nødhjelpsmidler fra Norad til støtte for de som ble rammet av jordskjelvet i Nepal.

Innsamlet bidrag har gitt en solid og viktig økning sammenlignet med 2014.

Til tross for et svært godt årsresultat har organisasjonen mye av de samme økonomiske utfordringer som tidligere år. I 2015 har

Utviklingsfondet intensivert sitt arbeid for å finne flere nasjonale og internasjonale donorer. Det er et stort behov for andre inntektskilder enn offentlige midler, spesielt for å gi organisasjonen større sikkerhet og handlefrihet på sikt. Samtidig må organisasjonen fortsette satsingen på økt innsamling av midler fra private givere og fra næringslivet.

Anne-Ma Brevig,
Leder økonomi og administrasjon

Vi trenger **din støtte!**

Bidrag fra enkeltpersoner, grupper og bedrifter i Norge legger grunnlaget for at 500 000 fattige mennesker hvert år kan få et bedre liv gjennom Utviklingsfondets prosjekter.

Ditt bidrag er viktig!

Send SMS med kodeord **"bidra"** til **2468** nå og gi 100 kr over telefonregningen.

Pengene blir brukt til prosjekter som gir fattige familier i Afrika, Asia og Mellom-Amerika ny kunnskap, større og mer bærekraftige avlinger og nye inntektsmuligheter.

Sammen gjør vi en forskjell og endrer liv.

Velkommen som giver.

Foto: Ramesh Shrestha, LI-BIRD

UTVIKLINGSFONDET

